

S/SF-SKAT PÅ BANKER KOSTER 2.000 ARBEJDSPLADSER

S og SF ønsker en særskat på i alt 2 mia. kr. på banker og andre finansielle virksomheder. Det skal ske ved at øge lønsumsafgiften med ca. 60 pct. på banker mv. Regeringen foreslår, at selskabsskatten skal sænkes fra 25 pct. til 20 pct., men at skattelempelsen skal neutraliseres for banker mv. Begge dele er udtryk for forskelsbehandling af brancher, hvilket forvrider økonomien. Når banker mv. pålægges en særskat, så presser det kapital og medarbejdere over i andre brancher. Spørgsmålet er, om det er hensigtsmæssigt. I 2010 havde banker mv. en produktivitet (bruttoværditilvækst pr. beskæftiget) på 1.154.000 kr. pr. beskæftiget. Det er dobbelt så højt som gennemsnittet for danske beskæftigede (516.000 kr.). Produktiviteten i bygge og anlæg (388.000 kr. pr. beskæftiget) var kun en tredjedel så høj som i banker mv., og handel, hoteller og restauranter har endnu lavere produktivitet. Det reducerer dermed velstanden, hvis en særskat fører til, at beskæftigelse flytter fra banker mv. til fx handel, hoteller og restauranter. Hvis lønsumsafgiften øges med 60 pct., som foreslået af S og SF, vil det erfaringsmæssigt medføre et fald i beskæftigelsen i den finansielle sektor på 2,5 pct. svarende til godt 2.000 personer. Det vurderes at give en negativ effekt på produktionen (bruttoværditilvæksten) på ca. 1,4 mia. kr. Hertil kommer tabet af arbejdspladser i sektoren pga. mindre udenlandsk efterspørgsel, når lønsumsafgiften mindsker konkurrenceevnen for de danske finansielle virksomheder. Lønsumsafgiften virker i den forbindelse som en skat på eksport. Mindre aktivitet i banker mv. vil også mindske skatteindtægterne (færre arbejdspladser resulterer i færre skatteindtægter). Selskabsskatten pr. beskæftiget fra finansiering og forsikring lå på ca. 148.000 kr. årligt i tiåret 2000-2009. Det er over ni gange højere end for alle brancherne (16.000 kr.). Desuden betaler lønmodtagerne inden for finansiering og forsikring en høj indkomstskat, da de tjener ca. 594.000 kr. om året i gennemsnit. Gennemsnittet for alle brancher er 371.000 kr., dvs. 223.000 kr. lavere. I EU er Danmark og Frankrig de eneste, der har en lønsumsafgift på den finansielle sektor. Derfor er de danske banker udsat for ulige konkurrence, som kan betyde mistede markedsandele, mistede arbejdspladser og mistede skatteindtægter. I sidste ende risikerer København at tabe sin status som transnationalt finansielt center, så Danmark mister eksportindtægter. Det anbefales, at den finansielle sektor behandles på lige fod med andre brancher, og altså hverken udsættes for særlig gunstige eller særlig ugunstige vilkår.

Højere skat på finansielle ydelser i fremtiden

Socialdemokraterne og Socialistisk Folkeparti har foreslået en særskat på banker og andre finansielle virksomheder på i alt 2 mia. kr. årligt.¹ Lønsumsafgiften skal dermed øges med ca. 60 pct. Regeringen ønsker en lempelse af selskabsskatten fra 25 pct. til 20 pct. Lempelsen skal dog neutraliseres for banker og andre dele af den finansielle sektor.²

¹ Fair Løsning, side 41:

http://multimedia.pol.dk/archive/00543/ny_fair_loesning_543745a.pdf samt S-SF-finanslovsudspil 2011 s. 14:

<http://socialdemokraterne.dk/download.aspx?docId=711638>.

² Faktaark Danmark som vækstnation:

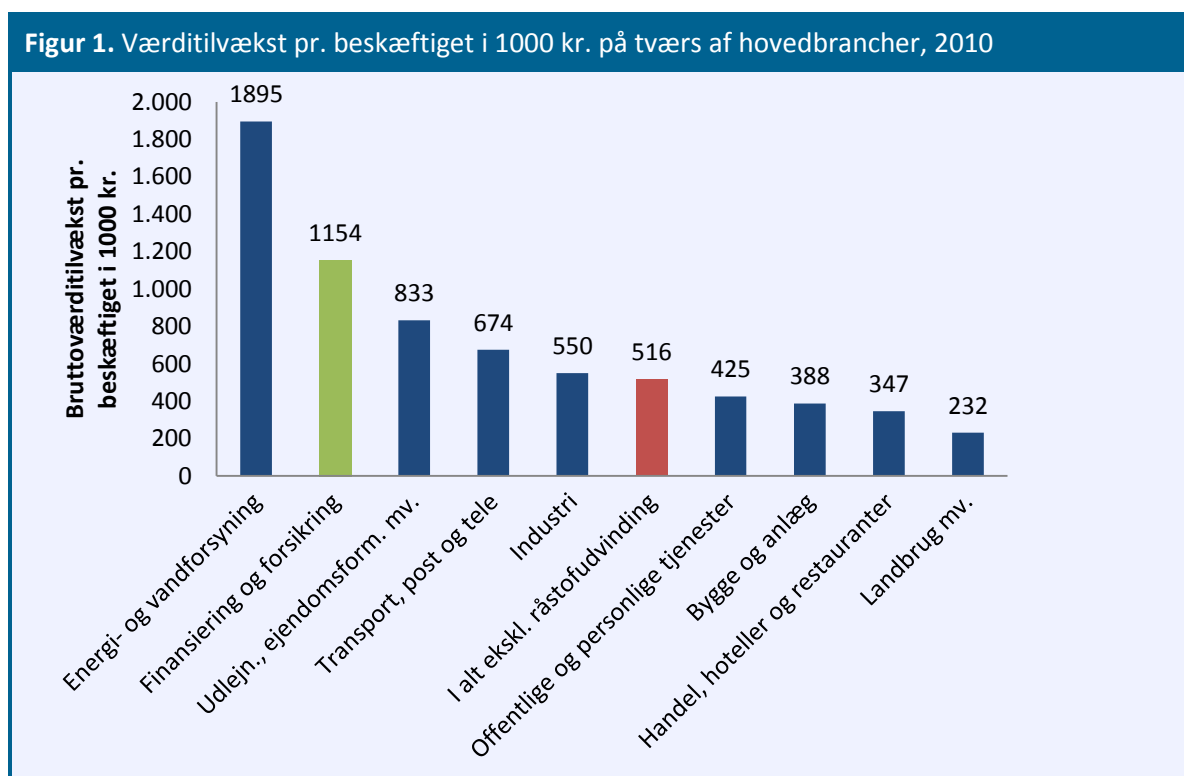
<http://www.oem.dk/~media/oem/pdf/2011/pressemeddelelser-2011/27-05-2011-danmark-som-vaekstnation/27-05-11-faktaark-vaekstnation.ashx>

Regeringens og oppositionens meldinger om, at banker og andre finansielle virksomheder fremover skal betale mere i skat end andre brancher, gør det relevant at se nærmere på brancherne og deres bidrag til samfundsøkonomien, og dermed se nærmere på, hvad øgede skatter særligt på finansielle virksomheder har af samfundsmæssige konsekvenser for bl.a. produktivitet og beskæftigelse. Hvis man pålægger banker og andre finansielle virksomheder større skatter og afgifter end resten af erhvervslivet, kan man nemlig forvente lavere aktivitet og lavere beskæftigelse i disse brancher.

Banker og andre finansielle virksomheder skaber store værdier

Når man skal sammenligne værdiskabelsen i forskellige brancher, gør man det ofte på baggrund af bruttoværditilvæksten pr. beskæftiget. Dette tal er et udtryk for, hvor meget produktion en person i gennemsnit skaber på baggrund af det udstyr og den kapital, der er til stede i branchen. Af samme grund bruges begrebet 'produktivitet' ofte om bruttoværditilvæksten pr. beskæftiget.

På det overordnede plan kan man konstatere, at brancherne indenfor finansiering og forsikring, som netop er banker og andre finansielle virksomheder, bidrager med en høj værditilvækst pr. beskæftiget. Med en bruttoværditilvækst pr. beskæftiget på 1.154.000 kr. ligger finansiering og forsikring tre gange højere i værdiskabelse end bygge- og anlægsbranchen (388.000 kr.) og forskellen til handel, hoteller og restauranter (347.000 kr.) er endnu større, jf. figur 1.

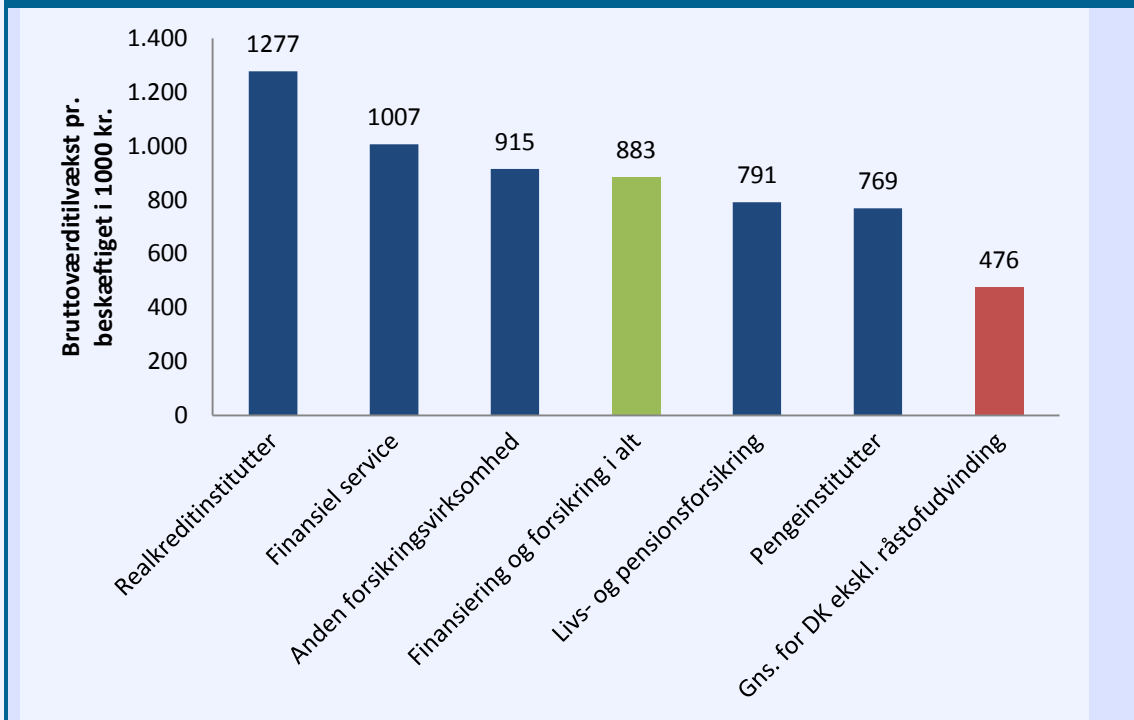
Anm.: Råstofudvinding er udeladt pga. sin særegne karakter. I forhold til samtlige øvrige brancher er niveauet af input lavt ved råstofudvinding, da råstofferne (fx olie) først tillægges værdi, idet det når jordens overflade.
Kilde: Nationalregnskabet, Danmarks Statistik

Beskæftigede i virksomheder indenfor finansiering og forsikring producerer mere end dobbelt så meget som gennemsnittet, når man ser bort fra råstofudvinding. Det skyldes ikke mindst et højt videnniveau i de finansielle produkter og en høj grad af produktinnovation. Banker og finansielle virksomheder er således med til at opretholde et højt BNP og et højt velstandsniveau.

Boks 1. Høj værdiskabelse inden for alle dele af finansiering og forsikring

Sammenlignet med gennemsnittet for Danmark (ekskl. råstofudvinding) ligger værditilvæksten pr. beskæftiget generelt højt i brancherne inden for finansiering og forsikring. Realkreditinstitutterne lå hele 170 pct. over gennemsnittet med bruttoværditilvækst på 1,277 mio. kr. pr. beskæftiget i 2007, jf. figur A.

Figur A. Værditilvækst pr. beskæftiget inden for finansiering og forsikring, 2007.

Anm.: Råstofudvinding er udeladt af gennemsnittet for Danmark pga. sin særegne karakter
Kilde: Nationalregnskabet, Danmarks Statistik

Lavest værdiskabelse var der i pengeinstitutterne, hvor man lå ca. 60 pct. over gennemsnittet.

Hvis banker og andre finansielle virksomheder bliver pålagt højere skatter end resten af erhvervslivet, vil det, alt andet lige, skubbe medarbejdere og kapital væk fra branchen og over i andre brancher. Det kunne fx være, at medarbejderne i stedet blev ansat i handel. Da værdiskabelsen er højere inden for finansiering og forsikring end i handel og de fleste andre brancher, vil en lavere aktivitet inden for finansiering og forsikring betyde mindre værdiskabelse. Derfor må man forvente en negativ effekt på BNP, hvis der pålægges flere skatter på banker og andre finansielle virksomheder end på resten af erhvervslivet.

Finansrådet vurderede i 2007, at en lønsumsafgift på 9,13 pct. havde resulteret i en lavere efterspørgsel på arbejdskraft svarende til 4 pct. af beskæftigelsen i sektoren.³ Afgiftsprovenuet fra den finansielle sektor skønnes at være i størrelsesordenen 3,3 mia. kr. med en lønsumsafgift på 9,13 pct. En stigning i afgiftsprovenuet på 2 mia. kr. ved fuld implementering af S og SF's forslag vil således svare til ca. 60 pct. ekstra i realiseret lønsumsafgift i forhold til de 9,13 pct.⁴ Banker og andre finansielle virksomheder kan således forventes at miste yderligere 2,5 pct. af

³ Finansrådet, 2007. Analyse af lønsumsafgiften.

⁴ Hertil kommer at lønsumsafgiften blev forhøjet til 10,5 pct. pr. 1. januar 2011.

deres ansatte og kapital, svarende til 60 pct. af 4 pct. ved fuld implementering af S og SF's forslag. Det vil give en negativ effekt på produktionen (bruttoværditilvæksten) på ca. 1,4 mia. kr., selv hvis de tidligere medarbejdere finder andet arbejde.⁵ Hertil kommer tabet af arbejdspladser i sektoren pga. mindre udenlandsk efterspørgsel, når lønsumsafgiften mindsker konkurrenceevnen for de danske finansielle virksomheder.

Denne argumentation kunne i princippet også bruges til at advokere for en lempeligere beskatning af banker og andre finansielle virksomheder end det øvrige erhvervsliv. Det er der imidlertid intet økonomisk belæg for at foreslå. Generelt fungerer økonomien bedst, når der sker en så ensrettet beskatning som muligt, da man derved undgår forvridningseffekter. På samme måde er der grund til at være skeptisk overfor de forskellige hjælpepakker, som bl.a. har hjulpet nogle af bankerne af med tabsgivende forretninger. Hjælpepakkerne har ført til, at staten nu ejer dele af finanssektoren. Desuden står det stadig uklart, hvordan bankpakkerne vil påvirke incitamenterne til at påtage sig risici på længere sigt.

De finansielle virksomheder betaler allerede meget i skat

Banker og andre finansielle virksomheder bidrager med mere til statsfinanserne end andre brancher. Både igennem selskabsskat, indkomstskatter og produktionsskatter ligger finansiering og forsikring højt.

Selskabsskatter

Banker mv. giver et væsentligt bidrag til statskassen gennem selskabsskatterne. Selv i 2009, dvs. efter finanskrisens indtog, betalte virksomhederne inden for finansiering og forsikring ca. 6 mia. kr. i selskabsskat. Tre år tidligere, i 2006, var skatteprovenuet på over 18 mia. kr.

I forhold til antallet af ansatte betaler virksomhederne inden for finansiering og forsikring langt mere i selskabsskat end de øvrige hovedbrancher.⁶ I tiåret 2000-2009 var den gennemsnitlige selskabsskat pr. beskæftiget inden for finansiering og forsikring på ca. 148.000 kr. årligt. I samme periode lå gennemsnittet for alle brancher på ca. 16.000 kr. En beskæftiget inden for finansiering og forsikring gav altså over 9 gange mere i selskabsskat end den gennemsnitlige beskæftigede, jf. figur 2.⁷

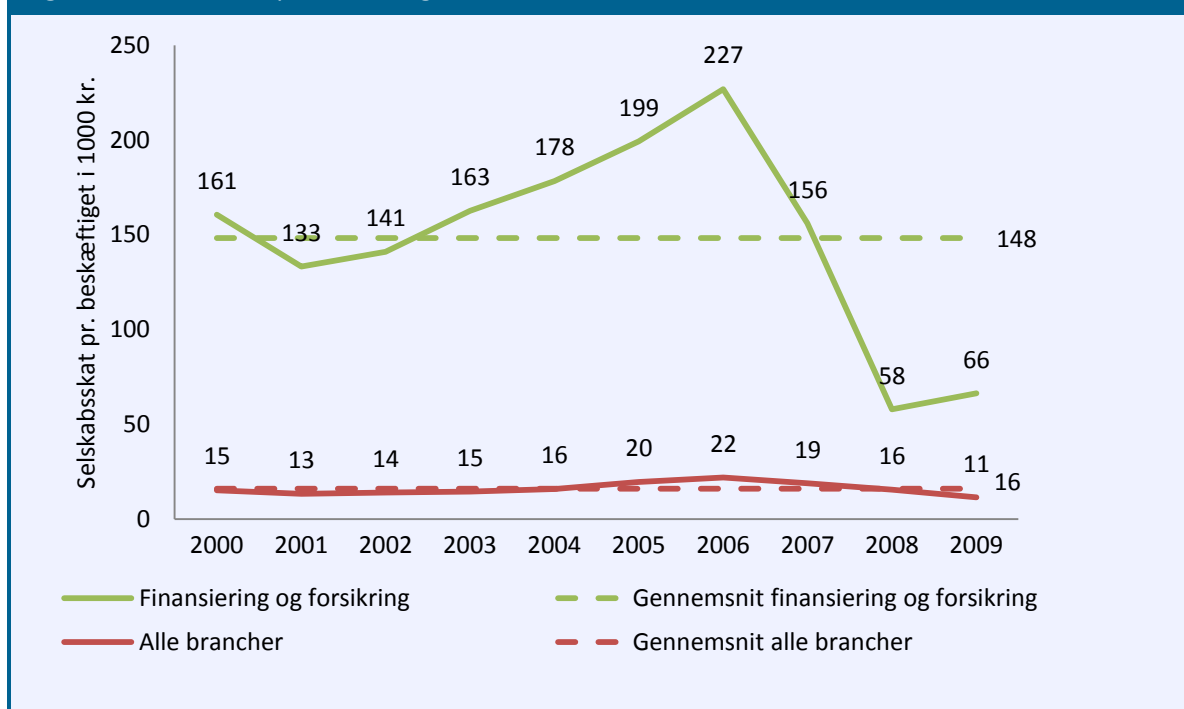
---

⁵ Beregningen tager udgangspunkt i en situation, hvor de tidligere medarbejdere fordeler sig på de øvrige brancher ud fra beskæftigelsesfordeling på disse hovedbrancher og har en værditilvækst på samme niveau som disse hovedbrancher.

⁶ Råstofudvinding ligger højere, men beskæftigelsen i denne hovedbranche udgør kun 0,1 pct. af den samlede beskæftigelse, og beskæftigelsen inden for finansiering og forsikring er dermed ca. 30 gange højere.

⁷ Hvis man i stedet ser på forskellen mellem finansiering og forsikring og de øvrige brancher, dvs. ekskluderer finansiering og forsikring fra 'alle brancher', så var selskabsskatten pr. beskæftiget over 12 gange højere i finansiering og forsikring i perioden 2000-2009.

Figur 2. Selskabsskat pr. beskæftiget i 1000 kr., 2000-2009

Kilde: Nationalregnskabet samt Offentlige finanser, Danmarks Statistik

Selskabsskatten afhænger af den økonomiske vækst. I en højkonjunktur er der generelt højere overskud og dermed skatteprovenu fra selskabsskat end i en lavkonjunktur. Desuden har finanskrisen ramt brancherne forskelligt, så særligt brancherne inden for finansiering og forsikring har haft en nedgang i overskuddene. Især sidstnævnte har betydet, at forskellen mellem selskabsskatten pr. beskæftiget også ændret sig gennem årene. I 2003 og 2004 var selskabsskatten pr. medarbejder over 11 gange højere end gennemsnittet for alle brancher. I 2008 faldt de samlede overskud fra finansiering og forsikring kraftigt til 58.000 kr. pr. beskæftiget. Dette var dog stadig over 3½ gange højere end gennemsnittet for alle brancher.

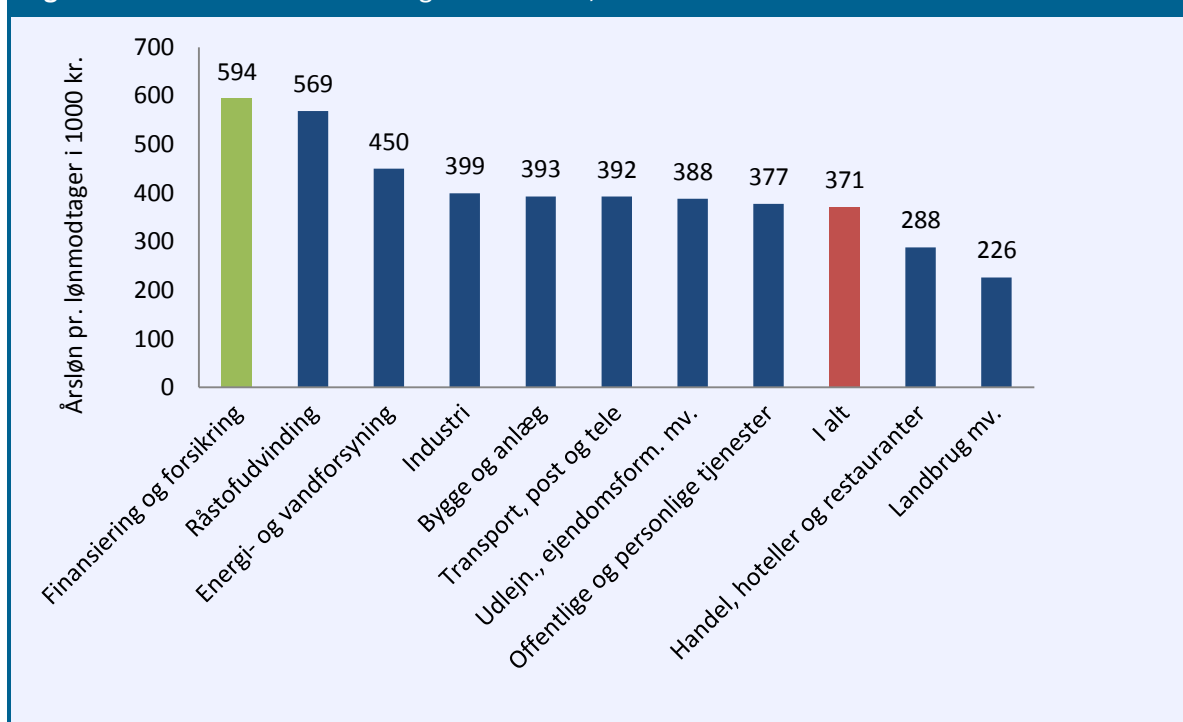
Det kan umiddelbart virke underligt, at finansielle virksomheder betaler så meget i selskabsskat pr. beskæftiget sammenlignet med andre brancher, når de er underlagt samme selskabsskat på 25 pct. En del af forklaringen skal findes i en teknikalitet. Bankernes aktiver er nominelle, mens de i andre brancher er reale. Det betyder i praksis, at bankerne også beskattes af den del af afkastet, der er inflation. Konsekvensen er, at bankerne beskattes hårdere end andre brancher, hvilket belaster bankernes egenkapital. Og da egenkapitalen bestemmer niveauet af udlån, så virker selskabsskatten i praksis som en skat på udlån til husholdninger og virksomheder.

Med en lavere aktivitet inden for finansiering og forsikring som følge af øget lønsumsskat vil bidraget fra selskabsskat alt andet lige falde. Da finansiering og forsikring bidrager med mere i selskabsskat end andre brancher, så må man forvente et lavere samlet provenu fra selskabsskat i fremtiden, hvis lønsumsafgiften øges.

Indkomstskatter

Banker og andre finansielle virksomheder bidrager også til det samlede skatteprovenu gennem indkomstskatter fra deres medarbejdere. Ud fra hovedbrancherne i nationalregnskabet kommer finansiering og forsikring ud med det højeste lønniveau på 594.000 kr. om året, jf. figur 3.

Figur 3. Indkomster fra lønmodtagere i 1000 kr., 2010

Kilde: Nationalregnskabet, Danmarks Statistik

Gennemsnitligt tjener en lønmodtager inden for finansiering og forsikring dermed dobbelt så meget som en lønmodtager fra handel, hoteller og restauranter og 60 pct. mere end gennemsnittet for alle brancher. Med en proportional indkomstbeskatning ville lønmodtagere fra bankerne dermed også betale 60 pct. mere i indkomstskat end gennemsnitsdanskeren. Det progressive skattesystem betyder imidlertid, at lønmodtagerne fra finansiering og forsikring betaler forholdsmæssigt mere af deres løn til staten. Beregninger viser, at skatteprovenuet fra en standardiseret lønmodtager fra virksomhederne inden for finansiering og forsikring betaler ca. 85 pct. mere i skat end gennemsnitslønmodtageren.⁸

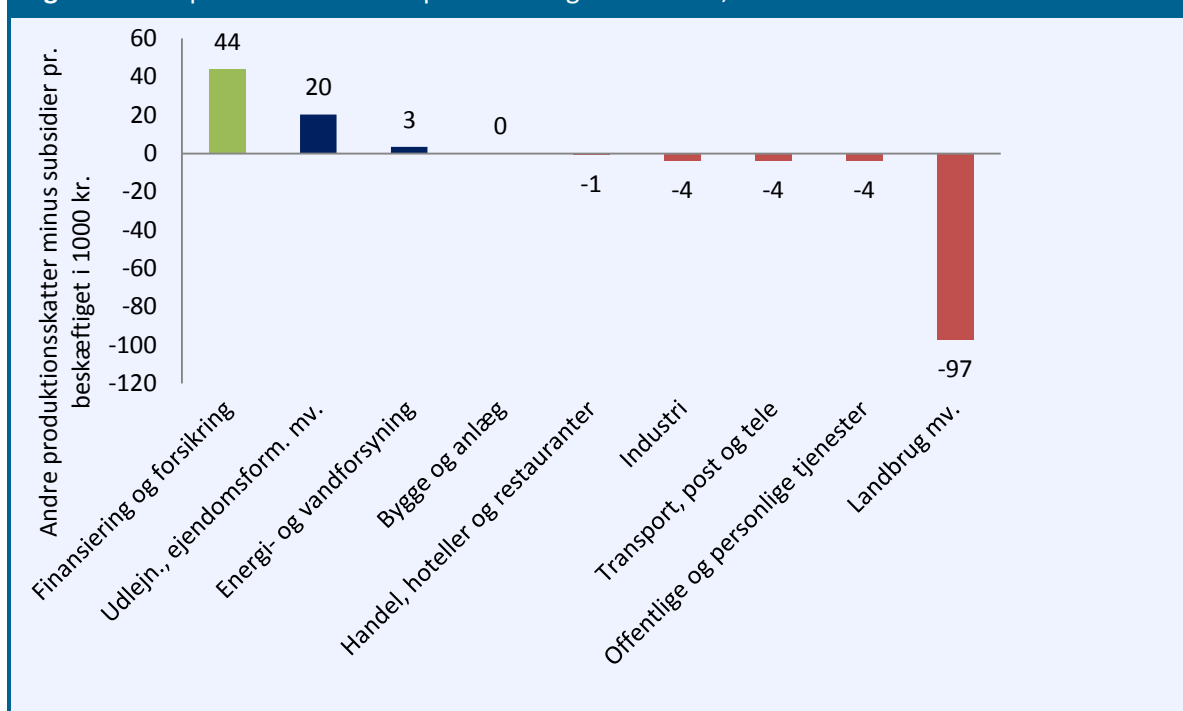
En særskat på banker og andre finansielle virksomheder, som vil presse lønmodtagere og kapital ud af branchen, vil resultere i et lavere provenu fra indkomstskatterne. Medarbejderne vil have svært ved at finde over i brancher med et højere lønniveau, givet at finansiering og forsikring ligger højest på lønindkomst af hovedbrancherne. Dermed falder statens provenu fra indkomstskatterne. Denne udfordring intensiveres af den progressive indkomstbeskatning, da staten tjener langt mere på de højtlønnede borgere inden for finansiering og forsikring end på medarbejdere i de andre brancher med lavere lønniveau.

Produktionsskatter

Ud over selskabsskat og indkomstskatter kan virksomheder også blive beskattet gennem produktionsskatter. Her viser det sig, at virksomhederne inden for finansiering og forsikring betaler de højeste produktionsskatter på i alt 3,8 mia. kr. i 2010 eller 44.000 kr. pr. beskæftiget, jf. figur 4.

⁸ Standardlønmodtageren er ugift, har eget hus til ca. 1,5 mio. kr. med en grundværdi på 0,5 mio. kr. og renteudgifter på 50.000 kr. Der indbetales 15 pct. til arbejdsgiveradministreret pension.

Figur 4. Nettoproduktionsskatter pr. beskæftiget i 1000 kr., 2010

Anm.: Råstofudvinding er udeladt af gennemsnittet for Danmark pga. sin særegne karakter
Kilde: Nationalregnskabet, Danmarks Statistik

Det høje skatteprovenu fra virksomhederne inden for finansiering og forsikring skyldes en afgift på virksomhedernes lønsum på 10,5 pct. Det er denne lønsumsafgift S og SF ønsker at forhøje yderligere. Dette foreslås selv om lønsumsafgiften blev forhøjet så sent som 1. januar 2011.

Argumentationen bag den foreslåede forhøjelse af lønsumsafgiften synes at være, at den finansielle sektor er fritaget fra moms, og at lønsumsafgiften skal øges, for at skatten svarer til en moms på 25 pct. Dette ræsonnement er korrekt, men kun så længe banker mv. kun sælger deres ydelser til danske husholdninger. Det skyldes, at momsen såvel som lønsumsafgiften betales af kunden til det finansielle produkt. Det gælder imidlertid ikke, når der sælges finansielle ydelser til danske virksomheder og til husholdninger og virksomheder uden for Danmark. De danske husholdninger udgør, ifølge Finansrådet, kun ca. 25 pct. af bankernes og realkreditinstitutternes samlede balance (udlån til husholdninger ekskl. selvstændige på 1.817 mia. kr. ud af en balance på 7.181 mia. kr.). Det betyder reelt, at banker mv. ikke burde betale lønsumsafgift på $\frac{3}{4}$ af omsætningen, nemlig de dele der ikke er til danske husholdninger.

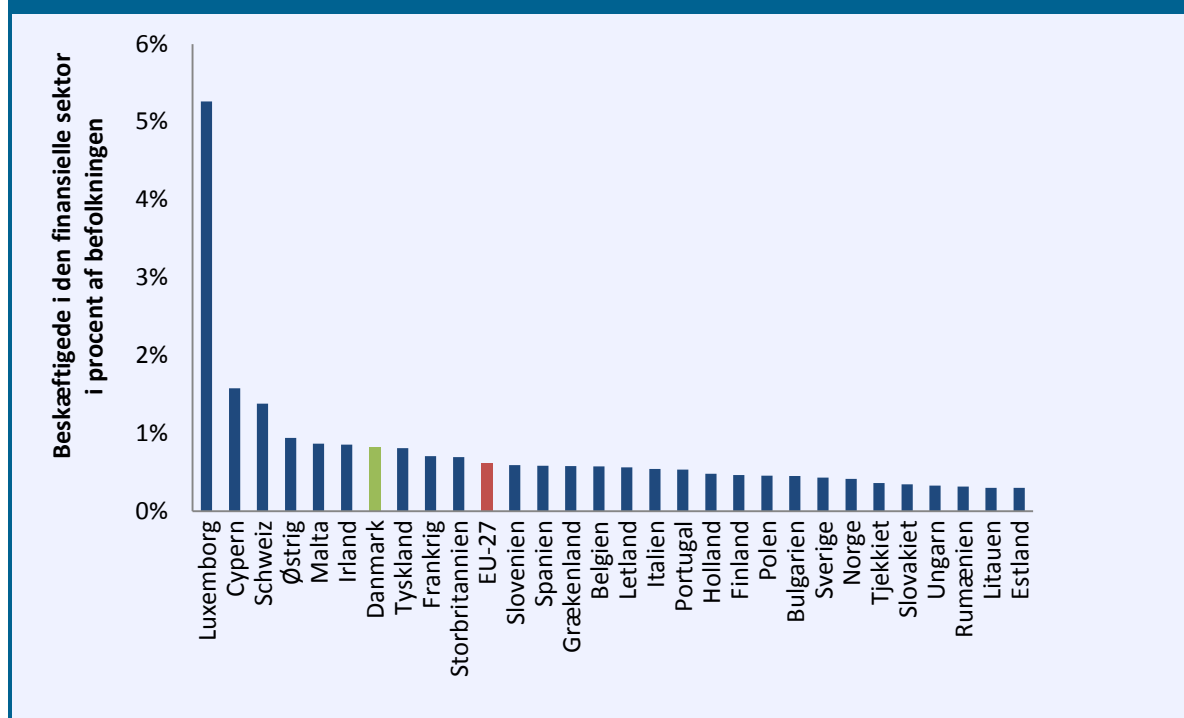
Udfordringen i forhold til de momspligtige danske virksomheder er, at virksomhederne ikke kan trække skatteudgifterne fra ved finansielle ydelser, hvilket de kan for deres momspålagte indkøb. Når banker mv. pålægges lønsumsafgift og desuden ikke bliver godtgjort for moms på deres indkøb, så bliver de finansielle ydelser uforholdsmæssigt dyre. Derfor køber de færre af disse ydelser, end hvad der er optimalt for samfundet. Det samme er tilfældet for udenlandske husholdninger og virksomheder, som også køber færre finansielle ydelser fra Danmark. For at undgå forvriddinger i økonomien (og dermed tab af velstand), så skal lønsumsafgiften således være nul (eller måske endda negativ, så banker mv. kompenseres for den manglende momsgodtgørelse af deres momspålagte indkøb).

Resultatet er således, at man skal have en lønsumsafgift på ca. 25 pct.,⁹ hvis man skal undgå forvriddinger for husholdningerne, men samtidig vil en lønsumsafgift over 0 pct. give forvriddinger for danske virksomheder og i forhold til eksport. Det vil i praksis være en skat på eksport. Ud over Danmark er Frankrig derfor det eneste europæiske land, der har indført en lønsumsafgift, selv om sektoren er fritaget fra moms i alle EU-lande. Banker og andre finansielle virksomheder i Danmark beskattes således hårdere end konkurrenterne i udlandet, og en yderligere beskatning vil gøre det endnu sværere at fastholde den internationale position.

København er i seneste Global Financial Centres Index opført som et såkaldt 'transnationalt' finansielt center. Københavns finansielle virksomheder er altså ikke kun baseret på lokal efterspørgsel, men spiller en større rolle i finansverdenen end vores størrelse berettiger til. Det bekræftes, når man ser på beskæftigelsen i finanssektoren i Europa. Her ligger Danmark i den fjerdedel af landene, som har det højeste antal beskæftigede i finanssektor pr. indbygger, jf. figur 5.

Figur 5. Procent beskæftigelse i finanssektoren af befolkningen, 2009

Anm.: Tabellen indeholder de 27 EU-lande samt Norge og Schweiz. EU-27 er beregnet som beskæftigelsen i den finansielle sektor i EU-27 divideret med befolkningen i EU-27.

Kilde: European Banking Statistics

København som finansielt center er imidlertid under pres. Fra Global Financial Centres Index¹ i marts 2007 til Global Financial Centres Index⁹ i marts 2011 er Københavns faldet fra en placering på den internationale finansrangliste som nummer 34 til en plads som nummer 46. Det betyder bl.a., at Stockholm har øget sit forspring til København fra 5 pladser til 13 pladser på bare fire år. Dårlige konkurrencevilkår for den danske finanssektor vil gøre det vanskeligt at holde trit med udlandet, og det betyder mistede markedsandele, mistede arbejdspladser og mistede skatteindtægter.

⁹ Skatteministerens svar til Folketinget: "Berigtigelse af tidligere fremsendte svar på spørgsmål nr. 2 om ændring af lønsumsafgiften af 14. oktober 2010" stillet af Nick Hækkerup (S)

Konklusion

S og SF samt regeringen har meldt ud, at de ønsker at beskatte banker og andre finansielle virksomheder hårdere. Ud fra analysen kan man dog konkludere, at de finansielle virksomheder allerede betaler mere end det øvrige erhvervsliv. Der er således uforholdsmæssigt høje skatteindtægter fra både selskabsskat, indkomstskat og produktionsskatter. Sidstnævnte skal ses i sammenhæng med, at virksomheder i den finansielle sektor er fritaget for moms.

Både den nuværende beskatning, men i særdeleshed nye disproportionaler tiltag, er problematiske ud fra et vækstsynspunkt. Finansielle transaktioner kender ingen landegrænser. Banker og andre finansielle virksomheders internationale forretningsmuligheder afhænger derfor af, om de har nogle fornuftige rammebetingelser. Dårligere rammevilkår og højere omkostninger gør det sværere at konkurrere med udenlandske finansvirksomheder, og det kan betyde tabte markedsandele og arbejdspladser. København kan miste sin status som transnationalt finansielt center og blive reduceret til kun at blive et lokalt center med fokus på hjemmemarkedet. Når man tager branchernes høje værdiskabelse, høje indkomstskabelse og høje skattebidrag i betragtning, så vil det derfor være en risikabel strategi at beskattes banker og andre finansielle virksomheder hårdere. Resultatet kan blive lavere velstand, lavere indkomster og lavere skatteindtægter.

Det er vanskeligt at finde belæg for, at nogle brancher skal beskattes hårdere end andre. Det gælder for finansiering og forsikring såvel som for andre, og det gælder, uanset om der er tale om negativ eller positiv særbehandling.